

BETER CONTACT MET LASTIGE PATIËNTEN

Erwin van Meekeren. Samen beslissen in de zorg. Beter samenwerken, ook als dat lastig lijkt. Utrecht: De Tijdstroom Uitgeverij, 2018. 138 pagina's. ISBN 978-90-589-8092-2. Prijs € 24,-.

Dit handzame boekje over communicatie met 'lastige patiënten' is bedoeld voor alle zorgverleners die te maken hebben met patiënten bij wie de samenwerking makkelijk stagneert. Het is voor huisartsen zeer geschikt. Het boek is prettig leesbaar en beschrijft in vogelvlucht de belangrijkste aspecten van goede communicatie in de spreekkamer.

De auteur, van oorsprong psychiater/psychotherapeut, geeft concrete aanwijzingen hoe hulpverleners beter kunnen samenwerken met patiënten met een psychiatrische achtergrond. De stijl is prettig en toegankelijk.

Het boek bevat drie beknopte delen met achtereenvolgens de theorie, vaardigheden en verdieping. In het eerste deel beschrijft de auteur in vogelvlucht een aantal psychiatrische stoornissen. Hij focust op mensen die ingewikkeld zijn in de omgang vanwege uitgesproken persoonlijkheidskenmerken. Aan bod komen factoren die het contact met de patiënt beïnvloeden: de eerste indruk, manier van communiceren, mate van hechting, vertrouwen, stressregulatie, context en *capability*. Ook de persoonlijkheidskenmerken van de hulpverlener komen in beeld: de rollen die je kunt aannemen, omgaan met macht en autonomie, allergieën en persoonlijke ontwikkeling. Deel 2 bevat praktische tips voor de praktijk. Hoe kun je als hulpverlener omgaan met de eerste indruk, tijd en aandacht geven, begrenzen en afronden, ventileren en valideren van emoties, veiligheid, betrouwbaarheid, context. Deel 3 bevat verdieping van psychiatrische stoornissen, vooral persoonlijkheidsstoornissen. Ten slotte is er een aantal bijlagen die nuttig zijn om de eigen vaardigheden als hulpverlener in beeld te krijgen (checklist gespreksvaardigheden, zelfevaluatie voor professionals, voorbeelden van de kernkwadranten van Ofman). ■

Andre Haverkort

WAARDERING: ●●●●●

STANDAARDWERK OVER BEHANDELING ALLEDAAGSE KLACHTEN

T.O.H. de Jongh, H. de Vries [redactie]. Therapie van alledaagse klachten. Handreiking voor rationeel symptomatisch behandelen. Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 2018. 442 pagina's. ISBN 978-90-368-1921-3. Prijs € 64,95 [inclusief app].

Dit heerlijk overzichtelijke leer- en naslagboek, tevens voorzien van toegangscode tot app en internetversie, biedt (huis)artsen en co-assistenten bruikbare handvatten bij de behandeling van alledaagse klachten in de huisartsenpraktijk. Een aanrader!

In de eerste hoofdstukken wordt helder, maar wat té uitvoerig, toegelicht wat een symptoom- of syn-

droomdiagnose is (in tegenstelling tot een ziektediagnose) en hoe een verstoorde functie als oorzaak van een klacht kan leiden tot keuze van passend medisch en paramedisch handelen.

Vervolgens behandelen de auteurs in een serie korte hoofdstukken de meest voorkomende alledaagse klachten, waarvan er enkele het afgelopen jaar in H&W zijn gepubliceerd: van duizeligheid, urineverlies en lagerugklachten tot overmatig zweten en overspanning. De onderwerpen zijn steeds beschreven vanuit de klacht en dat zoekt plezierig. Elk hoofdstuk begint met een samenvatting. Onder het kopje 'Van klacht naar diagnose' staan de stappen om tot een symptoomdiagnose te komen en welke ziektediagnosen, waarvan de alarmsignalen duidelijk worden genoemd, moeten zijn uitgesloten. Dan volgen behandelmogelijkheden met toelichting en ten slotte een literatuuroverzicht. Er is steeds een standaardschema van de therapeutische mogelijkheden aanwezig en dat biedt een snel overzicht van goed en minder goed onderbouwde behandelingen. Het is mooi dat naast de sterkte van het bewijs hier niet het effect van een behandeling wordt benoemd maar de winst ervan, gedefinieerd als de voordelen (effect) van de behandeling afgewogen tegen de potentiële schade (nadelen). ■

Joke Schulkes-Van de Pol

WAARDERING: ●●●●●